

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoli pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalizem v Istri.

„Duhovščina in učiteljstvo v Istri“ je napisal članek, ki ga je včeraj priobčil „Slovenec“. Podpisal ga je anonimen „istrski župnik“, ki pa ne govori v članku skoro ničesar o razmerju mej duhovščino in učiteljstvom v Istri, toliko več pa o drugih stvareh, ki s tem vprašanjem niso v nobeni zvezi. Samo zabavljanje, a nič jedra, samo zaletavanje v vse mogoče in nemogoče strahove, a nič stvarnega. Članek je naravnost neumen. V njem se zrcali samo sovraštvo proti vsemu, kar se ne uklanja klerikalizmu, in pa tista ostudna popovska ošabnost in brezobraznost, vsled katerih je postalo celo socialno občevarje s temi ljudmi nemogoče.

Ta žurnalistični kravar, ki je v „Slovenec“ obelodanil rečeni članek, napada naš list in nam očita, da stegujemo svoje „kremplje“ po Istri, da bi radi tudi v Istri vprizarili nekaj prepri, da hočemo ločiti učiteljstvo od duhovščine, iz kratka, da bi radi razdvojili narod in mej njim zanetili tak boj, kakor ga imamo na Kranjskem.

Povod tem napadom na naš list so dali nekateri dopisi istrskih učiteljev v „Učiteljskem Tovarišu“. Ti dopisi kažejo na jedni strani, da tudi v Istri ponekod ne vlada med učiteljstvom in med duhovščino tako idealno razmerje, kakor je potrebno, ako naj šolstvo uspeva, in da tudi tam posamezni duhovniki ne morejo izhajati z učiteljstvom, na drugi strani pa razodevajo splošno nezadovoljnost učiteljstva s svojim, v resnici jako žalostnimi gmotnimi razmerami.

Mi se doslej v to zadevo nismo dosti vtikali, ker je naš princip, da se ne vmešavamo v zunajkranjske razmere, dokler nas ne prosijo za podporo ondotni naši somišljeniki. Samo kadar nas kličejo tisti, ki so z nami jednakega narodnega in političnega prepričanja, in kadar se gre za pravično in pošteno stvar, tedaj posežemo tudi v domače razmere zunajkranjskih Slovencev. Tako je s konsumnimi društvi na Štajerskem, in tako je bilo z učiteljskim vprašanjem na Goriškem. Tedaj, ko je divjal boj za učiteljske plače na Goriškem, oglašilo se je tudi nekaj istrskih učiteljev in zahtevalo v našem listu izboljšanja svojih gmotnih razmer, a stvar je zopet zaspala, ker mej učiteljstvom ni našla odmeva. Od tedaj se sploh nismo vtikali v istrske domače razmere.

Sedaj pa pride „istrski župnik“ in nas dolži, da hočemo zanetiti v Istri boj. Na izjavo odbora učiteljskega društva „Narodna Prosvjeta“, v kateri je tudi narodna napredna stranka dobila nekoliko sunkov v rebra, smo se molčali, a če bi molčali tudi na impertinence „istrskega župnika“ v sinočnjem „Slovenec“, bi se to po vsi pravici tolmačilo kot slabost in strahopetstvo. To pa so lastnosti, katerih ne poznamo, in katerih nas vsi župniki skupaj ne bodo naučili, in zato si šteujemo v dolžnost, da brezimnemu istrskemu župniku in vsem tistim, ki stoje za njim, razložimo svoje stališče in, nam je vražje malo mari, če se s tem zopet kje zamerimo.

Naš list je naroden in svobodomiseln, in bo kakor doslej tako tudi v prihodnje zastopal ta načela tudi glede Istre, in če bo istrsko učiteljstvo apeliralo na nas, bomo bomo vedno odprli predala in podpirali vsa njegova prizadevanja za razvoj in povzdigo narodnega šolstva in za izboljšanje učiteljskega gmotnega položaja.

In pri tem nas ne bo čisto nič motilo tarnanje o slogi. V Istri velja ravno tisti šolski zakon kakor drugod, in ta zakon določa dosti natančno delokrog duhovščine v šoli. Ako se bo držala duhovščina svojega delokroga, ako ne bo posegala čez njegove meje, in ako bo podpirala razvoj šolstva in učiteljskim prizadevanjem za človeka dostojno eksistenco vsaj ne bo nasprotovala, potem je itak vsak konflikt nemogoč in se ni treba čisto nič bati za tisto, kakor se nam dozdeva, že nekoliko preveč hvalisano slovo. Istrskim rodoljubom, katerim je za to, da se vse narodne sile koncentrirajo na boj zoper laško nasilstvo, polagamo na srce, naj porabijo svoj vpliv na duhovščino v tem smislu in lahko bodo prepričali vsak boj. Radi priznamo, da imajo istrski duhovniki mnogo zaslug za narodno stvar,

česar o kranjskih pač ni mogoče trditi, resnica pa je tudi, da so v najnovejšem času nekateri posamezni duhovniki začeli v Istri propagirati najgrše klerikalizem. Mej različnimi znamenji, katera na to kažejo, so tudi prepripi mej učiteljstvom in mej duhovščino in očitna nenaklonjenost teh klerikalcev učiteljskemu prizadevanju za izboljšanje gmotnega položaja.

Ako se ohrani v Istri sloga ali ne, to je odvisno zgolj in jedino od duhovščine. Ako bo prijateljica šole in učiteljstva, ne pride do boja, ako pa bo posnemala svoje kranjske bratce, ki sovražijo šolo in učiteljstvo iz dna duše, ker se boje ljudske omike, ako bo tako, kakor kranjski klerikalci, ščuvala zoper moderno šolo in učiteljstvo, preganjala, obrekovala, natolcevala in denuncirala, kakor se je tudi ponekod v Istri začelo, in kar kaže tudi v govoru stoječi „Slovenec“ članek, potem je boj neizogiben, in potem ga tudi najlepše deklamacije ne preprečijo. In če pride do tega boja, in če nas bode klical istrsko učiteljstvo, stopili bomo neustrašno na njegovo stran.

To je naše stališče in zapomni naj si tudi tista reva, ki se je pod „Slovenec“ članek podpisala, naj že prebiva v Istri ali v ljubljanskem semenišču. Istrski rodoljubi, naj že simpatizirajo s komurkoli, pa naj nikdar ne pozabijo, da Istra ni obdana s kitajskim zidom, in da se ohrani soglasje mej krvnimi brati, samo če se vsi poklicani faktorji akomodirajo modernim idejam in gledajo na to, da se odstranijo vsi vzroki, iz katerih bi mogla nastati navskrižja. Šola in učiteljstvo sta danes v Istri skrajno zanemarjena, in pravo čudo bi bilo, ako bi živahno gibanje mej učiteljstvom po vseh deželah ne našlo odmeva tudi v Istri. Razsoden politik bi vsak s tem računel in zlasti bi morala s tem računati duhovščina. Seveda tisti del duhovščine, ki propoveduje slovo samo za to, da vzdrži sedanje razmere, da prepreči vsak

razvoj šolstva in ohrani učiteljstvo v sedanjosti in odvisnosti, tisti del duhovščine, kateremu se gre za gospodstvo, se ne bo sprijaznil z učiteljskimi zahtevami, dasi so v eminentnem interesu celokupnega naroda, a s temi je tudi skupno delovanje nemogoče.

Danes še ni domačega boja v Istri, ker postopa večina duhovščine tako, da se zamore z njo dobro izhajati. Toda bati se je, da se tudi v Istri začne širiti klerikalizem, kakor to kaže članek praznoglavega „istrskega župnika“ v „Slovenec“, a posledica tega bi bil prav tako ljut boj, kakor divja na Kranjskem, zakaj z zastopniki taci tendenc je nemogoča vsaka sloga.

V Ljubljani, 12. junija.

K položaju.

Državni zbor je zaključen in — kaj sedaj? Vsi avstrijski listi se bavijo s tem vprašanjem in na polju žurnalistovskih kombinacij poganjajo najbujnejši ovetovi. Eni mislijo, da bo vladala poslej vlada s § 14. toliko časa, da se doseže sprava med Nemci in Čehi. Zategadelj bode treba kmalu novih spravniških konferenc, za katere se izrekajo Čehi in tudi zmernejše nemške stranke. Dokler se ne doseže sprava, je brez vsakega najmanjšega pomena sklicati državni zbor. Sprava se mora doseči, veljaj karkoli. To so izprevideli Nemci in Čehi, zato pa morajo odnehati v toliko, da more parlament začeti zopet redno delovati. Drugi menijo, da vlada ne bo več poskušala, spravljati nasprotujočih si strank, kajti vsi pravni poskusi so se doslej temeljito izjalovili. Zato bo vlada kar sama oktroirala jezikovni zakon ter kar sama izpremenila državnozborni pravilnik tako, da bo poslej vsakršna obstrukcija onemogočena. „Arbeiter-Ztg.“, ki ima navadno dobre informacije, pa poroča, da vlada državni zbor razpustila. Baje je cesarski patent za razpustitev državnega zbora in za izvršitev novih volitev že dogotovljen. Tudi rok za nove volitve je že določen. To je 23. septembra. Körber je hotel državni zbor razpustiti

LISTEK.

Vodovje narašča.

Francoski spisal Emile Zola.

(Dalje.)

Potem naju je potegnila Roza na stran ter povedala, da je prišel Gaspard, Veronikin ženin, da bi se zmenil z nami glede dneva poroke. Povabili so ga k večerji. Gaspard je bil najstarejši sin gozdarja v Morangesu. Bil je postaven mladenič dvajsetih let ter vsled svoje ogromne moči znan po vsej deželi; — pri neki slavnosti v Toulousu je premagal Martiala, „leva juga“. Pri tem je bil srčno dober fant zlatega srca, bil je celo pretirano boječ, zarudel je vsakokrat, kadar ga je Veronika pogledala.

Prosil sem Rozo, naj ga pokliče. Ostal je na dvorišču ter pomagal deklam, katere so obešale veliko perilo jednega četrtletja. Ko je prišel k nam v jedilnico, se je obrnil Jacques k meni in rekel:

„Govori ti, oče.“

„Dobro“, sem dejal, — „torej dečko moj, ti želiš, da določimo veliki dan?“

„Da, oče Roubieu“, je odgovoril žarečega obraza.

„Ni ti treba radi tega zarudevati, dragi moj. Ako ti je prav, vzemimo sveto Felicito, to bi bilo 10. julija; danes je 23. junij, torej jedva tri tedne še, — moja uboga pokojna žena se je imenovala Felicita, to vama bo prineslo srečo. — No, ali si zadovoljen?“

„Da, gotovo, oče Roubieu, torej na dan sv. Felicite.“

Potem je stisnil meni in Jacquesu roko, kakor da nas hoče usmrtiti. Končno je objel še Rozo ter jo imenoval svojo mater. — Da, veliki mladenič z ogromnimi pestmi je ljubil Veroniko tako, da je poleg nje pozabil na jed in pijačo. Izpovedal se nam je, da bi bil gotovo obolev, ako ne bi bili privolili v ženitev.

„In sedaj ostaneš tu pri večerji“, sem rekel potem. „Pojdite, otroci, strašno sem lačen.“

Ta večer nas je bilo najmanj pri mizi. Gaspard je sedel poleg Veronike. Gledal jo je neprestano ter bil tako ginjen, da sta se mu očesi zasolžili.

Cyprien in Aimée, katera sta bila poročena šele tri leta, sta se smehljala, Jacques in Roza sta ostala resnejša, le kadar sta menila, da ju nihče ne opazuje, sta se nežno pogledala. Meni samemu je bilo pri srcu, kakor da sem zopet oživel pri pogledu na zaljubljenca, katerih sreča

je vse omizje tako rekoč ozarjala. Kako nam je vsem dišala juha! Teta Agata, katera je bila vedno vesela, se je popela celo do par dvoumnih dovtipov, dobri Pierre pa nam je hotel na vsak način pripovedovati o svojih doživljajih z neko damo v Lyonu. K sreči je bilo to že koncem večerje, ko so govorili vsi vprek. Prinesel sem iz kleti dve steklenici vina, in trčili smo na srečo Veronike in Gasparda. To je pri nas navada, in srečen biti se pravi, da se zakonci ne tepó, da dobé mnogo otrok ter da si pridobé kolikor možno mnogo denarja. Potem smo peli. Gaspard je znal mnogo ljubezenskih pesmi v dialektu. Potem so prosili Marijo, naj zapoje. Vstala je ter začela peti s svojim nežnim glasom kakor piščalka.

Jaz sem šel mej tem k oknu. Gaspard je prišel za menoj in vprašal sem:

„Kaj pa je kaj novega pri vas doma?“

„Nič posebnega“, je odgovoril. „Samo o velikem deževju zadnjih dni govoré mnogo. Bojé se, da bode nastalo vsled tega še mnogo neugod.“

Deževalo je v resnici 60 ur neprenehoma. Garona je od večeraj zvečer izdatno narastla. Toda dokler ni prestopila bregov, si nismo mogli misliti, da bi mogla biti res tako zlobna sosedka. Služila nam je tako dobro, valila se je tako mirno, široko

naprej. In mi kmetje se težko odločimo, ostaviti svoje bivališče, celo ko se podira že streha.

„Ba“, sem vzkliknil ter mignil z rameni. „nevarnosti pač ne bo velike. Saj je vsako leto ista pesem. Reka se širi, kakor da je besna, a v jedni noči se pomiri ter je zopet nedolžna kakor jagnje. Videl boš, dečko, da tudi to pot ne bo drugzega... glej vendar to lepo vreme!“

Pri tem sem pokazal z roko proti nebu. Bila je sedem ura, in solnce je zahajalo. Nebo je bilo čisto in temnomodro, — nepregledna sinja ploskev, po kateri je zahajajoče solnce vsipalo svoj zlati prah. In bilo je, kakor da se od tam doli vlija velok mirne radosti po vsemirnem svetu. Še nikdar se mi ni zdela vas tako pokojno ležeča v večernem snu. Bil je predvečer lepega dne, in mislil sem na vso srečo, katera je deževala s tega jasnega neba na nas — bogate žetve, naše lepo družinako življenje, Veronikina zaroka — čutil sem, kako nam je poslavljaljoči se dan ostavil svoj blagoslov.

Stopil sem zopet v sobo. Dekleta so čebljala in mi smo jih smehljaje se poslušali — tedaj, mahoma pa je zadonel grozen krik po tihi okolici semkaj k nam — krik obupa in smrti:

„Garona! Garona!“

(Dalje prih.)

takoj, a dovoljenja ni dobil. Ostalo je samo pri pripravi. Ali je pripravljeni cesarski patent postal brezpredmeten ali se pa objavi, je seveda tudi vladni še nejasno. Verzije so torej različne, vendar pa dolgo ne moremo ostati v temi, kajti vlada potrebuje denarja, katerega brez državnega zbora ne more dobiti. Odločiti se bo moralo torej kmalu.

Nov gospodarski udarec

je zadala Nemčija svoji dragi zaveznici Avstro-Ogrski s povišanjem carine na naše, v prvi vrsti češko plzensko pivo. Carina se poviša od štirih mark na šest za 100 kg. Prostomiseln posl. dr. Eickhof je konstatiral, da je povišanje carine izliv nemškega šovinizma, sovraštva do vsega — češkega. Svaril je, da bodeta sedaj povišali tudi Avstro-Ogrska in Francija carino na bavarsko pivo ter plačili s tem Nemčiji milo za drago. Nemška carina ne zadene le piva nego tudi sode, tako da se poviša carina prav za prav za 10 mark po 100 kg. Povišanje carine je proračunjeno na 1¹/₂ milj., a konsum se bo jako zmanjšal, in dobiček ne bo tolik. Narodni liberalci Hasse je odgovoril, da je šovinizma le premalo v Nemčiji. Plzensko pivo je pijača mode, ki mora nositi višjo carino. Ako je Avstrija zvišala carino na biciklistična kolesa, sme Nemčija povišati carino na pivo. Liberalni posl. Roesike, ravnatelj največje berlinske pivovarne, se je izrekel proti povišanju, češ, da plzenskega piva ne pijó samo gorenji desetstičnički, nego tudi ubožnejši stanoviti. Naj se poviša carina na draga vina! Možno je tudi, da se okus občinstva spremeni, potem nova carina ne bo imela pomena. Nemški pivovarji se nikakor ne potezajo za povišanje carine tujih vrst piva, kakoršnega se v Nemčiji ne more delati, ki pa vendar domačemu pivu ne dela nobene konkurence. S takimi zvišanji carin se inozemstvo le draži in izživja, da poviša carino na nemško pivo. Antisemit Bindenwald je zagovarjal povišanje carine s stališča narodno-gospodarske politike. Tudi Avstrija ni bila obzirna, ko je sklepala trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Prostomiseln Müller je dejal, da ima nova carina le namen, prizadeti Avstriji hud udarec, kajti za povišanje ni nobenega vzroka. Vvoz plzenskega piva je potreben, ker ga v Nemčiji ne morejo delati, a dobro pivo hoče piti marsikdo. Imenom socialistov je pobijal novo carino posl. Wurm, češ, nova carina bo pivo podražila, kar bodo občutili najbolj nižji in delavski stanoviti. Vzlic temu je bilo povišanje carine sprejeto, in s tem prizadet naši državi hud udarec na gospodarskem polju.

Vojna v Južni Afriki.

General Buller je po precej hudih bojih, katere je imel s 3000 Buri med prelazom Botha in Inkwels, dospel skoraj do natalške meje. Buri pa stojé še vedno v močnih pozicijah na hribovju Gansvlei. O Robertsovem delovanju ni nobenih poročil. Pač pa se je vršil 7. t. m. pri Roodevalu hud boj. Uradno poročilo iz Londona je nerazumljivo, ker ni možno dognati, kdo je zmagal, in kdo je bil premagan. Poročilo se glasi namreč: 7. t. m. je bil pri Roodevalu boj. 17 mož, med temi dva častnika, je bilo ubitih, 76 mož, med temi 5 častnikov, je bilo ranjenih, ostali so bili ujeti. General Methuen je imel 8. t. m. zjutraj boj 10 milj. južno od Heilbrona. Da bojevitost Burov ne umira, dokazuje dejstvo, da je dovolil te dni v Oranju neki poveljnik svojim vojakom, da gredo domov, če jih boj ne veseli več. Izmed 6000 mož jih je odšlo domov le — 12. Guverner države Arkanzas je ponudil Burov 5 milijonov akrov zemlje, ako se hočejo naseliti ondí, guverner države Colorado pa milijon akrov. Krüger je ponudbo hvaležno odklonil, češ, da se bodo Buri borili za domačo zemljo do zadnje kaplje krvi. V Londonu mislijo, da bodo mogli s 50.000 vojakov vzdrževati red in mir v okupiranih republikah, Krüger pa je izjavil, da tega ne dosežejo niti s 100.000 vojakov.

Revolucija na Kitajskem.

Boksarji so dvanajst milj od Pekina zažgali amerišansko misionsko hišo. Misio-narji so se rešili, pač pa so boksarji 75 krščenih Kitajcev sežgali žive. Razen tega so 29. maja zažgali misionsko hišo Tungšov ter pomorili nad 40 kristijanov. Celó v Pekinu so razmere jako napete. Po ulicah se klatijo tolpe boksarjev, ki so napadle tajnika belgijskega poslanstva ter ga pre-

teple. Baje so pomagali celo kitajski vojaki. Ustaši so zažgali pred Pekinom hišo mednarodnega kluba. Več sto nemških mornaričnih vojakov je iz Tien-Taina na poti v Pekin. Tem sledi okoli 1450 mož drugih narodov. V Port-Arthurju je pripravljeno 6000 Rusov, da odrinejo v Tien-Tsin. V Pen-Taihu pa se je izkrcalo 4000 Rusov. Železniško progo od Tien-Taina do Pekina strašijo tuje čete s topovi na oklopnih vagonih. Baje odrine v kratkem okoli 10.000 mož tujih narodov v Pekin. V okolici Tien-Taina je več tisoč boksarjev napadlo oddelke ruskih kozakov. Kozaki so ubili mnogo ustašev. Čilski podkralj je prosil pomoči pri tujih velevladstvih in tudi v pokrajini Šausi se širi ustaja. Cesarica-vdova je dala generalu Nichu ukor, ker je dal streljati na ustaše, ter mu ukazala, naj jih razžene brez prelivanja krvi. Nich se je umaknil s 1500 možmi v Lutai. Boksarji ga hočejo zajeti. Poroča se tudi, da se je cesarica-vdova zatekla v rusko poslanstvo v Pekinu. Vse kaže, da bo nastala na Kitajskem huda državljanska vojna, kateri naredé konec Rusija, Nemčija, Japonska, Anglija in Amerika. Morda pa naredé s tem tudi konec kitajskega cesarstva?!

Dopisi.

Iz Ljubljane, 11. junija. (Iz krogov pekovskih pomočnikov.) Pod ravno tem zaglavjem prinesel je sobotni „Slov. List“ neko lažnjivo poročilo o zadnjem pekovskem pomočniškem zboru z dne 7. junija t. l. Poročilo ima namen pomočnika Skrbica in z njim ves pomočniški zbor zavratno sramotiti. Omenjeni dopisnik, recimo raje Karlič, si upa trditi, da je Skrbic neki novi hišni red priporočal, da pa vsled debate Karlič-Urbarja niti do glasovanja ni prišel. Vsak, kdor pozna določbe obrtnega zakona, mora vedeti, da pomočniki mojstrom nikakega hišnega reda predpisovati ne morejo. Skrbic je le prečital neke dostavke, katere je želeli, da bi jih zadruga sporazumno s pomočniškim zborom v novi hišni red sprejela, in je le odboru pomočniškega zbora priporočal, naj se pri priliki zavzema za to. Urbar sploh o hišnem redu nič govoril ni, le Karlič je nekaj ponavljal, kar je Skrbic že opetovano povdarjal, namreč, da pomočniki toliko časa nobenega hišnega reda ne odobre, dokler ga zadruga ne napravi v sporazumljenju s pomočniškim odborom. Ponavljanje vendar ni nobena debata. Ali vendar? Sploh pa niso nikaki predlogi ali nasveti odvisni od Karličeve milosti, temveč le zmirom in povsod od soglasja pomočniškega zbora. Capito? Ravno tako nesramna laž je, da bi bil Skrbic kake zbadljive pripomnje do krščanskih socialistov vtikal. Izvajanja pomočnika Skrbica so bila, kakor je kazalo burno odobravanje celega zbora, da, celo navzočega obrtnega komisarja, vzprejeta z radostjo, ker so bila pametno in vsem iz srca povedana. Kje je bilo torej tu kako zbadovanje kake stranke? Ako Karlič te zahteve v „Slov. Listu“ zasramuje, dasi je zbor Skrbicova izvajanja glasno odobral in tudi Karlič na zboru ni imel nič jim očitati, nego jih je sam ravno tako odobral, se pravi celi pekovski pomočniški zbor zasramovati. Lažnjiva poročila v „žegnanih“ predalih „Slov. Lista“ se obsojajo sama s Karličem vred.

Naši trgovci in slovenščina.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Od dne do dne dobiva slovenščina več veljave v našem javnem in zasebnem življenju. Toda vkljub temu je tudi danes še veliko nemških trdnjav, katere si moramo sproti osvojiti. Skoro boče leto, odkar je padla jedna glavnih ljubljanskih nemških trdnjav, namreč nemško gasilstvo. Hudo so se branili Nemci slovenskega poveljstva — slednjič pa so se morali udati, kajti nemško poveljevanje je bil anahronizem, ki je prej ali slej moral izginiti.

Več podobnih anahronizmov opažamo zlasti v gibanju slovenskega in ljubljanskega trgovstva sploh. Ko so Nemci padli, zapustili so močno trdnjavo in peščico junaških braniteljev njenih v — Mahrovem trgovskem učilišču. Naše trgovstvo, izšlo v nemškem duhu, vodi knjige z vešine v nemškem jeziku, ima skoro povsodi nemško-slovenske napise itd. Hvala Bogu, gre tudi tukaj vedno in vedno boljše — seve počasi. Izmed vseh

stanov je trgovski namreč najkonservativnejši — in pa zveze s sosednimi deželami mu takorekoč vailjujejo nemščino. Zato se nam ne zdi neumestno vprašati, zakaj ne misli slavni deželni zbor na osnovanje slovenskega trgovskega učilišča?

Pa, ne to. Nekaj drugega nam sili danes pero v roko. Jedna srednjeveških — samo z ozirom na svojo mržnjo proti slovenščini! — trgovskih institucij se pripravlja na občni zbor. Sedaj je čas, da izgine spet jeden anahronizem iz slovenske Ljubljane. Mislimo trgovsko bolniško in podporno društvo. Dobili smo v roke nemški „Jahresbericht“. Oglejmo si nekoliko odbor! Gospoda Emmeriha Mayerja in gospoda Randhartingerja poznamo kot — dasi trda Nemca — vendar pravična in zmerna moža. Kot odločne Slovence poznamo gg.: Alojzija Kajzela, Al. Lilliga, Ivana Mejača in Andreja Šarabona.

Preostajata torej le dva gospoda: Matej Treun in Fran Schantl — oba ljubljancina. Mislimo, da tudi ta dva gospoda ne nasprotujeta slovenščini.

Nam je uprav neumljivo, odkod prihaja tisti duh, ki je lani pokopal predlog, da bodi slovenščina enakopravna? Od kod tisti društvu in njegovim členom nasprotni duh, ki je preprečil, da se letos ni vršil trgovski ples — samo zato, ker bi se bil imel vršiti v „Narodnem domu“? In koliko podpore se je s tem odtegnilo — društvu, ko vendar vsako leto povodom tega plesa dunajski in ljubljanski podporniki polagajo v blagajno lepe svote na korist bolnim in revnim trgovcem in trgovskim pomočnikom, in to samo iz tega vzroka odtegnilo, da se zadosti nemški ošabnosti, ki je hotela imeti ples v kazini ali pa nikjer!

Odkod ta duh?! Od gori imenovanih gospodov ne moremo niti jednega imeti na sumu; sum bi vtegnilo vzbuditi le njihovo molčanje na ta poziv — qui tacet...!

„Lani gasilstvo — letos trgovsko bolniško društvo!“ bodi parola. Na občnem zboru naj stavi ta ali oni člen (ki so zvečine sami Slovenci!) sledeče predloge:

1. Uvede se izključno slovensko knjigovodstvo.
2. Slovenščina in nemščina si bodita v vsakem oziru enakopravni; oba jezika bodita „društvena“.
3. Izdajajo naj se tudi slovenska izvestja.
4. Odpravijo naj se zastopstva v nemškem Celju in drugih zagrizenih nemških gnezdi; zato pa se naj osnujejo zastopstva v slovenskih mestih in trgih in poverijo Slovincem.
5. Te preosnove se naj izvedo v teku jednega leta.

Ti predlogi se morajo naznaniti 8 dni popred vodstvu, da jih prijavijo. Naj se nam ne ugovarja, da hočemo zanesti prepri, mi hočemo le jednako-pravnost. Gasilci so vse poslovenili; mi hočemo le slovenščino spraviti na isto mesto z nemščino, ki naj ostane.

Naj se ne reče: potem ne bodo nemški Dunajčani več prispevali. Smešno! Povečini smo vendar Slovenci trgovci na Kranjskem. Kdo se bode drznil odbiti skromno prošnjo, katero bomo stavili nanj za imenovano podporno društvo, ako mu dajemo na leto toliko in toliko milijonov slovenskih kron za njegovo blago?!

Na dan torej odborniki slovenski! Kdor ni s Slovenci — je proti Slovincem!

Slovenska Matica.

121. odborova seja v sredo dne 6. rožnika 1900. leta.

Navzočni: Gg. Fr. Levce (predsednik); A. Bartel, P. Grasselli, A. Koblar, A. Kržič, dr. J. Lesar, L. Pintar, M. Pleteršnik, dr. L. Požar, A. Senekovič, dr. J. Starč, I. Šubic, A. Tavčar, I. Vavrš, Fr. Wiesthaler in V. Zupančič (odborniki); E. Lah (zapisnikar). Skupaj 17.

Ko proglašajo predsednik sklepčnost in pozdravi navzočne, se preide na dnevni red in se sprejme ponujana knjižna zveza s „Srbsko književno zadrugo“ v Belemgradu in z društvom „Sevčenko“ v Lvovu.

Društvo je prejelo od srbske omladine v St. Peterburgu, ki je priredila dne 7. sušca t. l. ondí častni večer Prešernu, lično Prešernovo diplomu, delo domačega umetnika slikarja Šmitka. Darovalcem se je izrekla pisarna zahvala. Pred kratkim je pa društvu došel naročeni doprni kip

istega pesnika, delo kiparja Repiča na Dunaju. Diploma in kip se hranita v društveni pisarni.

Prošnji „Slovenske šolske Matice“, da bi Matica za slučaj njenega razhoda prevzela oskrbo njenega premoženja, se sklone ugoditi.

V zadevi „Zemljevida slovenskih pokrajin“ treba novih poizvedeb in eventualno tudi še novega pooblastila od občnega zbora, ker utegne stati precej več, nego se je prvotno domnevalo.

Zapisnik o CXX. odborovi seji z dne 28. sušca — pregledala in potrdila sta ga odbornika ravnatelj dr. Požar in skriptor Pintar — se odobri brez ugovora. Današnji zapisnik bosta overovala odbornika: profesorja Kržič in V. Zupančič. Na ogled so tudi še zapisniki: gospodarskega odseka z dne 21. maja t. l., ter geografskega odseka z dne 18. aprila in 2. maja tega leta.

Računi za XXXV. upravno dobo se po nekaterih kratkih pojasnilih zapisnikarjevih vzemo brez ugovora na znanje.

Nasveti gospodarskega odseka, tičeči se izvršitve sklepa lanskega izrednega občnega zbora o nameravani prodaji društvene hiše, se odobre po daljšem razgovoru neizpremenjeni, in se o tej prički reši tudi še neka interna hišna zadeva.

Sklene se, da bodi letos občni zbor v sredo, dne 27. junija ob petih popoldne v mestni dvorani, in se predsedništvo pooblasti, da preskrbi vse za ta zbor potrebne priprave.

Na znanje se vzame poročilo o poverjeništvih. Nove poverjenike so dobili: Sv. Anton v Slovenskih goricah, Brežice in Ločnik. Samostojna poverjenišтва so se osnovala v Podnartu: za Podnart, Olše in Podbrezje; v Polhovem gradu: za Polhov gradec in Črni vrh; na Razdrtem: za Razdrto in Hrenovice, v Dornbergu in Rajhenburgu.

Za lansko leto je plačalo 2865 letnikov, za letos 484. Od zadnje seje je pristopilo društvu 5 ustanovnikov in 23 letnikov in prirastlo 156 knjig, zvezkov in časopisov: 16 podarjenih in 140 zamenjanih.

Ko se reši še neka prošnja za prodajo založnih knjig po znižani ceni, in ko odgovori predsednik na neko nanj stavljeno vprašanje glede izdavanja društvenih knjig, se zaključi seja ob polsedmih zvečer.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. junija.

— XXXVI. redni občni zbor „Slovenske Matice“ boče v sredo, dne 27. rožnika ob petih popoldne v mestni dvorani. Vrsta razprav: 1. Predsednikov ogovor. 2. Letno poročilo tajnikovo o dobi od 16. velikega travna lani do 31. velikega travna letos. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za leto 1899. (Računski sklep in ostali računi so gospodom društvenikom v društveni pisarni in pri občnem zboru samem tiskani na razpolaganje.) 4. Volitev treh računskih presojevalcev. (§ 9. a) dr. pravil.) 5. Poročilo blagajnikovo o računu za leto 1900. 6. Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gg.: Bartel Anton, dr. Glaser Karol, dr. Janežič Ivan, dr. Jarc Anton, Kržič Anton, Majciger Ivan, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob, Vilhar Ivan in Zupančič Vilibald. Vrh tega bo po odborniku Simonu Gregorčiču, ki lani odborništva ni sprejel, izvoliti nadomestnika za dobo treh let. V odboru pa še ostanejo gg.: dr. Detela Francišek, dr. Dolenc Hinko, Grasselli Peter, dr. Gregorčič Anton, Hubad Francišek, Koblar Anton, dr. Lampe Francišek, dr. Lesar Jožef, Levce Francišek, dr. Murko Matija, Orožen Francišek, Perušek Rajko, Pintar Luka, dr. Požar Lovro, Rutar Simon, Senekovič Andrej, dr. Sernec Jožef, dr. Starč Jožef, Stegnar Feliks, Sušnik Ivan, Svetec Luka, Šubic Ivan, Šuklje Francišek, Tavčar Alojzij, dr. Tavčar Ivan, Vavrš Ivan, Wiesthaler Francišek, Zupančič Anton in Žumer Andrej. Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani; izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se všttevajo tudi zakonito podpisani volilni listki nenavzočnih društvenikov. 7. Odborovo poročilo o izvršitvi sklepa izrednega občnega zbora z dne 21. rožnika lani glede nameravane prodaje društvene hiše na Kongresnem trgu št. 7. (poročevalec ravnatelj

Ivan Šubio). 8. Posamezni nasveti in predlogi. (Kdor želi v zmislu § 4. lit. a) društvenih pravil postaviti kak nasvet, ga mora po § 2. lit. a) opravičnega reda predložiti odboru in storiti to vsaj do 23. rožnika t. l., če hoče, da pride v občem zboru na razgovor.) — V Ljubljani, dne 8. rožnika 1900. — Blagajnik: dr. Jožef Starč. Predsednik: Fr. Levec. Tajnik: E. Lah.

— Župnik Gerjolj in naš Anza Deželan. Izvedeli smo iz Vel. Lašč, da je v nedeljo pri maši med pridigo ondodni župnik med tem, ko je oznanjeval, po čem bodo sveče za procesijo in vabil ženstvo, naj se mnogobrojno udeleži kupovanja sveč, porabil priliko in napadel našega sotrudnika Anzo Deželana, čigar podlistki občinstvu izredno ugajajo. Z namigavanjem je hotel pokazati, kdo je ta Anza Deželan in ga tako pri občinstvu osmešiti. Mi sicer ne vemo, kaki nagibi so vodili župnika Gerjolja do tega nepremišljenega in prenegljene koraka, svarimo ga pa samo za danes, naj se pač nikdar več ne spozabi tako daleč, in naj se ne vsede zopet na limanice kake jalove tercijalke, ker bomo sicer drugače govorili in mu jasno dokazali, da kdor ima toliko masla na glavi, kakor župnik Gerjoljček, da ne sme na solnce.

— Vtrjevanje vere s klofutami. Prijatelj našega lista nam piše z Gorenjskega: Kadar grem ob nedeljah in praznikih k maši v našo župnijsko cerkev, pa vidim, kako belo-rudeče oblečen mošček, kateremu se pravi cerkovnik, preži pred altarjem na ondi klečeče otroke ter zdaj tega, zdaj onega, ki preveč zavije glavo proti svojemu sosedu, z roko plesne po obrazu, da večkrat glasno zadoni po cerkvi. Cerkovnika so začeli v zadnjem času posnemati tudi drugi, ki so za tako cerkveno pleskanje še manj poklicani kakor on, in ako bode šlo tako naprej, nastala bode lahko še kdaj v naši cerkvi prava petelinja vojska. Videl sem namreč tudi, da se je majhen deček, ki je stregel pri maši ter bil oblečen kakor cerkovnik, obrnil od altarja ter udaril zadaj klečečega fantiča, in nadalje sem videl, kako je nekdo, ki je doma tam doli, kjer delajo „lončene base“, zalotil šolarčka pod korom, ga od tam brez vsacega vzroka potisnil naprej proti altarju, in ga pri tem nekoliko privzdignil za ušesa, na to pa zmagovito pogledal na levo stran, da bi videl, če mu bode zadovoljno prikimala kaka kodrasta glavica. Ko pa je dobil na mesto pričakovane pohvale le porogljiv zasmeh, zamaknil se je zopet z desnim očesom v „imenitno“ nemško molitveno knjižico, a z levim je skrivoma škilil na žensko stran, iskajoč si tam med dekleti — lepe in bogate neveste. Tudi jaz sem vnet za tako cerkveno pobožnost; toda vendar bi mi bilo bolj všeč, ako bi začel naš pregoreli cerkovnik s svojimi pomagači vred učiti otroke spodobnega vedenja v cerkvi na kak dostojnejši način — zunaj cerkve.

— Izlet ruskega kružka na Vrhniko obeta biti jako zabaven. Razen društvnikov se ga vdeležé tudi razni prijatelji društva iz Ljubljane, tako da bo lepa družba. Na Vrhniko pa dospe tudi več rodoljubov iz okolice. Društvo se nadeja, da se mu pridruži v četrtek čim več Slovencev, ki se zanimajo za važnost in veliki kulturni pomen ruskega jezika. Dobrodošel je vsakdo! Odhod z ljubljanskega južnega kolodvora je ob 1. uri 55 minut popoldne — povratek z vlakom ali z vozovi. Poskrbljeno je, da ostane ta izlet vsakomur v najprijetnejšem spominu!

— Umrl je v Litiji znani rodoljub g. Lovrenc Tura, tast g. notarja Svetca, v visoki starosti 87 let. Lahka mu zemljica!

— Gospod operni tenorist Bučar je minoli teden gostoval na dunajski dvorni operi v ulogi Rhadamesa in Turiduja. Dunajski listi so mu soglasno priznavali, da ima lep tenor, odločno lirskega značaja in okusno igro. Občinstvo ga je sprejelo jako simpatično. Ravnatelj Mahler ga je hotel angaževati, a intendantca ravnateljevega predloga za sedaj ni potrdila. Gosp. Bučar, rodom ljubljčan, je bil član ljubljanske opere ter je sedaj angaževan na dvornem gledališču v Darmstadtu. Kakor je znano, ima že sedaj dunajska opera tenorista Slovenca, ljubljčana g. Navala-Pogačnika. Tudi dvorni operni basist gospod Weiglein je rodom iz Ljubljane.

— Lovske tatove zasačil je najemnik lova g. Veter na Rudnem polju, na koje je streljal, ker so se mu z orožjem zopersta-

vili. Jeden teh lovskih tatov je obstreljen. Na kakšen način je prišel Janez Arh po domače Mruš iz Srednjevasi zraven, da mu je g. Veter puško vzel, to še ni znano. Značilno je, da je Arh predsednik hranilnice in posojilnice v Srednjevasi. Vsa stvar se je izročila sodišču.

— Prešernova slavnost gasilcev v Vrbi vrši se definitivno že dne 17. t. m. Ako bode vreme ugodno, bode ta veselica gotovo izmed najlepših, kar so jih gasilci v radovljiškem okraju še kdaj priredili. Najbolj zanima vsakoga, da so gasilci prvi pokazali drugim društvom vir novih dohodkov za Prešernov spomenik. Pričakovati je tudi, da druga društva na Kranjskem pridejo tekom leta v rajskolepo okolico Vrbo zajemat na domačih klasičnih tleh novega bodrila in navdušenja za lepo in dobro našo narodno stvar. Pri gasilski slavnosti v prid Prešernovega spomenika sodelovala bodo kolikor nam je doslej znano sledeča gasilna društva iz radovljiškega okraja: Breznica, Begunje (s svojim pevskim zborom), Mošnje, Bled (s pevskim zborom), Kamna gorica, Boh. Bela, Radovljica (z godbo), Mojstrana, Koroška Bela in Rateče. Od drugih društev pričakovati je še, da naznanijo svojo udeležbo.

— Cepilni tečaj na Grmu se je preložil na dan 22. in 23. t. m. to pa zaradi tega, ker so ameriške trte vsled neugodnega vremena še premalo odrasle.

— Umrl je v Slovenski Bistrici ondodni notar gosp. Fran Ratei v starosti 76 let.

— Narodna čitalnica v Celju v zvezi z vsemi narodnimi društvi v Celju v proslavo Franceta Prešerna in v korist njegovega spomeniku v Ljubljani v nedeljo, dne 17. rožnika t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju slavnostno akademijo. Spored: 1. Mozart: Ouvertura k operi „Figaro“, proizvajala celjska narodna godba. 2. Fr. Prešeren: „Turjaška Rozamunda“, deklamuje gospica Meta Baševa. 3. „Slava Prešernu“ alegorija. 4. Mendelssohn: Koračnica iz „Sen v letni noči“, proizvajala celjska narodna godba. 5. a) Dr. B. Ipavc: „Nezakonska mati“, besede Prešernove, b) Risto Savin: „Javor in lipa“, besede Aškercove, bariton-solo, poje g. dr. Bela Stuhec, na klavirju spremlja gospica Jela Sernčeva. 6. a) Brož: „Pod slavjanskim krovom“, b) Vogrič: „Na zdar!“, udarjajo tamburaši „Celjskega Sokola“. Ob vrbskem jezeru, spevoigra v enem dejanju, zložil Tomaž Košat, izvršuje celjsko pevsko društvo s spremljevanjem celjske narodne godbe pod vodstvom g. Fr. Koruna. Po predstavi prosta zabava, pri kateri svira celjska narodna godba. Predplačila se z ozirom na blagi namen hvaležno sprejemaje. Začetek točno ob polu 8. uri zvečer.

— Celjska narodna godba priredi v četrtek, dne 14. rožnika popoldne v Žalcu dobrodelen koncert na vrtu g. Robleka.

— Občinske volitve v Kastvu. Razni listi trde, da je tržaško namestništvo razveljavilo volitev iz III. razreda v občinski zastop kastavski.

— Nova pošta. Dne 15. junija t. l. odpre se v hotelu sv. Janez pri Bohinjskem jezeru, okraj Radovljica, poletni poštni urad (za dobo od 15. junija do 15. septembra vsacega leta), ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštnohranilničnega urada. Zvezo bode imel s poštним uradom v Srednji vasi v Bohinju po vsakdanji poštini vožnji Bohinjska Bistrica-Srednjevasi v Bohinju.

— Napad z revolverjem. Jak. Breskvar, vulgo Grogar, Andrej in Jakob Dežman in Janez Kramar, posestnik v Spodnji Hrušici, so se včeraj popoldne pripeljali v Stepanovo vas v Čerinovo gostilno in so tamkaj pili. Na večer, ko so se vračali domov, jih je napadel Josip Kos, vulgo Vratarjev iz Stepanove vasi in je streljal na nje iz revolverja. Zadel je Jakoba Breskvarja v desno stran prsi. Kroglja je obšla v prsih Jakoba Breskvarja so pripeljali nezvestnega v deželno bolnico, a danes se že boljše počuti. Kos baje ni nameraval Jakoba Breskvarja ustreliti, pač pa menda jednega njegovih spremljevalcev, pa je krogla odletela in zadela Breskvarja. Kos je tudi po storjenem zločinu še razgrajal in se grozil, da bode še jednega ustrelil. Kos je pred nedolgo časa bil obsojen na 8 mesecev ječe.

— Tatvina. Matevžu Terčku, delavcu na južnem kolodvoru, je nekdo v Schinzel-novi gostilni, ko je bil za mizo zaspal, ukradel 30 kron denarja.

— Pobegnil je danes zjutraj od dela pri justični palači kaznjenelec Ivan Deutschman iz Maribora.

— Dva filjakerja sta se danes ponoči v Krapševi kavarni na Dunajski cesti sprla in stepla. Razbila sta jedno mizo.

— Izgubljene stvari. Izgubil je v nedeljo Ivan Selan, mesar in posestnik na Poljanški cesti št. 83, arebrno uro s srebrno verižico. V pokrovu ure je bilo vrezano ime I. Selan. Na verižici je bila kot obesek pridejana krona.

* Šestdesetletnica hrvatskega gledališča. V nedeljo, 10. junija je bilo 60 let, odkar se je igrala v Zagrebu prva hrvatska narodna igra, Ivana Kukuljevića-Saksinskega „domorodna igra“ „Juran i Sofija ili Turci kod Siska“. Temelj zagrebskemu narodnemu gledališču je postavil trgovec Kristof Stanković. Leta 1835. so zgradili na Markovem trgu prvi Talijin hram. Prvih pet let so gojili nemško dramo in opero v prevolih, pele pa so se tudi domače pesmi. Šele 10. junija 1840. pa se je začelo z izvirno dramo. Mnogo zaslug si je pridobil ravnatelj nemške gledališke družbe v Zagrebu, Henrik Börnstein, ki je bil rodom Čeh. Ta je v „Danici“ začel navduševati Hrvate, naj pišejo izvirne drame ter vpriporil z novosadsko srbsko gledališko družbo to igro, pozneje pa še nekatere druge domače drame. Ilirski „čitaonica“ in Börnstein so bili podjetniki gledaliških predstav v Stankovićevo zgradbi. Ko so bili novosadski igralci poklicani za stalno v Bili-grad, so bili Zagrebčani zopet navezani na Nemce, ki so igrali tudi hrvatsko. L. 1845. je prevzel vodstvo Freudenreich. Leta 1846. se je pela prva opera: Lisinskega „Ljubav i zloba“. Pod banstvom Jelačića se je izvolil prvi gledališki odbor, ki je prevzel vodstvo iz rok privatnih podjetnikov. L. 1856. so igrali „Graničarje“, l. 1858. pa je postal vodja gledališča Mandrović. V jeseni leta 1860. so se izgubili nemški igralci za vselej iz Zagreba. L. 1861. pa je postalo doslej narodno gledališče deželno. L. 1863. se je zasnova pod Freudenreichom narodna opera, l. 1870. pa pod Zajcem narodna opera. Tedaj je pisalo vse hrvatske drame in opere. Tedaj sta delovala na odru zagrebskega gledališča tudi slovenski tenorist Fr. Gerbić, sedanji ravnatelj „Glasbene Matice“ in Josip Noll, sedanji režiser slovenske opere. L. 1889. je hrvatska opera zaspala ter se zbudila šele l. 1894. pod intendantom Miletićem ter živi še danes pod pl. Hreljanovičem. Seveda se je med tem gledališče preselilo v novo krasno hišo.

* 130 let star človek. Carigraski list „Ikdan“ poroča: Cico, sin Štefanov, je 130 let star, čisto zdrav in brez posebnih znakov starosti. Le med brkami ima par belih nitij. Rodil se je v vasi Muzina, okraj Debrina, ki pripada ijaninskemu vilajetu. Do 12. leta so mu pomrli stariši ter je bil več let vrtnar. Leta 1797. se je preselil v mesto Kolonjs. Ima štiri sine in pet hčer. Še danes more hoditi 5—6 ur peš vsak dan. Vedno je vesel in rudeč v licih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bled 12. junija. Narodna napredna stranka na Bledu je pri občinskih volitvah na celi črti zmagała. Klerikalci so kapitulirali.

Dunaj 12. junija. V notranji politiki je zavládala poletna tišina. Iz vsega, kar se čuje, je posneti, da vlada nekaj časa sploh ne misli ničesar storiti. Körber se neprestano posvetuje, ne samo z ministri, nego tudi z drugimi vplivnimi osebami. Tako je „konferiral“ z grofom Osvaldom Thunom, z baronom Chlumeckym, z grofom Dzieduszyckym in princem Liechtensteinom, iz česar se da sklepati, da še sam ne ve prav, kaj stori.

Dunaj 12. junija. Jutri izide spomenica čeških poslancev v zadevi jezikovnega načrta.

Splet 12. junija. Pogreb dr. Bulata bo v petek. Pokojniku se postavi tu spomenik.

Gradec 12. junija. Na Erzbergu pri Eisenerzu so se primerili veliki izgredi. Orožniki so rabili orožje. Dva rudarja sta bila ubita, več pa teško ranjenih. Trije orožniki so bili lahko ranjeni. Kacih 20 rudarjev je bilo odgnanih v zapor v Ljubno.

Bruselj 12. junija. Včeraj se je začela pri tukajšnjem kaz sodišču obravnavna proti bankirjem baronoma Evgeniu in Robertu Oppenheimu, Targneju v Lüttichu in Braconierju v Parizu ter proti odvetniku Varmantu, ki so obdolženi, da so pri zgradbi nekaterih železnic v južni Afriki prevarili transvaalsko republiko za 11 in pol milijona frankov. Zagovornik Grox je trdil, da so obtoženci od te svote vtaknili v žep samo 700.000 frankov, z ostalo svoto pa da so morali podkupiti razne vplivne može v Transvaalu. Trdil je, da je dobil Krüger 100.000 frankov, Krügerjeva žena 25.000, general Joubert 130.000 itd., sicer pa da so vsi člani parlamenta dobili po 1200 frankov. Kot prva priča je bil zaslišan transvaalski poslanik dr. Leyds, ki je odločno zanikal, da so obtoženci bili primorani, podkupiti vplivne transvaalske može, da so dobili železniško koncesijo. Pač pa je Leyds priznal, da so obtoženci nekemu tajniku transvaalskega poslaništva „darovali“ neko število delnic. Obtoženci so rekli, da so tudi drugi transvaalski funkcionarji dobili delnice v dar. Ta obravnavna obuja velikansko senzacijo in je vse radovedno na njen izid.

London 12. junija. Kitajska vstaja postaja čedalje nevarnejša. Število vstajev narašča močno. Z vseh strani se poroča o napadih na Evropejce in o umorih. Rusija je odredila, da mora 6000 mož v Port Arthurju stoječe ruske posadke biti pripravljenih na odhod v Pekin. Nekateri listi javljajo, da je 4000 mož ruske vojske že na potu v Pekin.

London 12. junija. Princ Tsching, ki je kot načelnik vlade vodil zunanjo politiko, je odstavljen. Na njegovo mesto je prišel princ Suan, znan protektor ustašev.

London 12. junija. Včeraj je odšel četrti vlak z evropskimi vojaki iz Tientsina v Pekin. Podkralj ni hotel dovoliti, da bi vlak odšel. Kitajski strojevodja je hotel z lokomotivo pobegniti, a evropski vojaki so ga z orožjem prisilili, da je peljal vlak v Pekin. Zdej je tako železniška kakor brzojavna zveza s Pekinom pretrgana.

Washington 12. junija. Zastopnik Združenih držav v Pekinu je brzojavno zahteval, naj se pošlje iz Manile bataljon vojakov na Kitajsko, ker je položaj jako resen.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

X. Zbornični tajnik poroča o nameravani upeljavi perijodičnega zopetnega poskušanja meroskusu podvrženih sodov za vino in špirit. Na dotična vprašanja priporočata zadrugi gostilničarjev in kavarinarjev v Ljubljani in pa trgovcev in rokodelcev v Kostanjevici perijodični zopetni meroskus. Gremij trgovcev v Ljubljani pa meni, da nameravani zopetni meroskus nima nikakoršnega praktičnega pomena in smotra; da bi trgovcu in obrtniku pripravljale neuprilike in nepotrebne izdatke. Na sode iz mehkega lesa se razen tega ne more ozirati, ker so po dveh letih že nerabljeni; sodi iz trdega lesa pa le tako malo spremene svojo prostornino, da zopetni meroskus niti potreben ni. Nadalje omenja neprilike, katere napravljajo zopetni meroskus trgovcem na deželi, katerih stanovanjske je zelo oddaljene od meroskusnega urada. Gremij dvomi, da bi se z zopetnim meroskusom zabranilo nameravano nereelno preminjevanje prostornine, ker se lahko zamenja doge pri sodih, katere imajo vtisnen meroskusni pečat. Končno naglašja, da bi bilo zelo koristno, če bi se na to delalo, da bi rezultati meroskusov v ogrski državni polovici soglašali s temi v totranski državni polovici.

Ker se je odsek prepričal, da je ta naprava v interesu kupca in poštenega prodajalca, četudi napravljajo morda neprilike in da bo zadoščala potrebam udeležencev krogov, predlaga poročevalec v odsekovem imenu, zbornica naj se izreče za uvedbo zopetnega meroskusa, in tudi za to, da bi se termin za perijodični zopetni meroskus določil na 6 do 10 let, toda ne na manj nego 6 let. — Predlog se sprejme.

(Dalje prih.)

Priloga.

Genjeni naročniki „Slov. Naroda“ dobé z današnjim listom vozi red železnice, kojega je izdal gosp. Ivan Bonač v Ljubljani.

Tinktura zoper kurja očesa

gotovo najboljšo sredstvo
za hitro odpravo kurjih očes, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v (9-24)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“,
M. Leustek-a v Ljubljani.

Zahvala.

Slavna posojilnica v Loškem potoku je darovala 50 K za knjige revnim učencem v St. in Nov. kotu kočevskega okraja.
Za ta veliki dar izreka podpisano vodstvo najiskrenejšo zahvalo.

Šolsko vodstvo v Dragi
dné 9. junija 1900.

Fr. Potokar, učitelj-voditelj.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806 m. Srednji kračni tlak 736 mm.

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
11.	9. zvečer	737.4	19.1	sl. jug	del. jasno	
12.	7. zjutraj	738.2	14.4	sl. jug	jasno	
	2. popol.	737.7	23.9	sr. jug	jasno	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 19.0°, normala: 17.3°.

Dunajska borza

dné 12. junija 1900.

Skupni državni dolg v notah	97.95
Skupni državni dolg v srebru	97.60
Avstrijska zlatna renta	116.20
Avstrijska kronarska renta 4%	97.45
Ogrska zlatna renta 4%	116.05
Ogrska kronarska renta 4%	91.25
Avstro-ogrski bančni delnice	1758
Kreditne delnice	709.50
London vista	242.25
Čemski drž. bankovci za 100 mark	118.50
80 mark	23.71
20 frankov	19.28
Italijanski bankovci	90.55
C. kr. cekini	11.33

V Gornji Straži na Dolenjskem

na lepem kraju, blizu postaje, prodaja se radi družinskih razmer za 12.000 gld. (1130-2)

hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji

pripravna za gostilno.

V hiši je gostilna, žganjetoč, c. kr. pošta, c. kr. tobakarna ter trgovina z mesanim blagom in z deželnimi pridelki. Vpeljati bi se dala zaloga piva, vina, žganja, moke itd., ker tukaj enacih zalog ni. Odda se pod ugodnimi pogoji.

Več pove lastnik **Anton Paučič, Gorenja straža, Dolenjsko.**

Št. 125 Pr.

Razpis službe.

Pri mestnej elektrarni je vsled sklepa redne javne seje občinskega sveta z dne 1. t. m. popolniti na novo ustanovljeno začasno službo

knjigovodskega asistenta

s prejemki VI. činovnega razreda, to je z letno plačo 1350 kron, z dejalnostno priklado 300 kron in s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 150 kron.

Od prosilcev za to službo se zahteva v smislu določil § 8. službene pragmatike dokazilo o uspešno dovršeni nižji gimnaziji ali pa nižji realki in pa o uspešno napravljenem izpitu iz državnega računarstva.

Prednost se pa pri vsprejemu daje prosilcem, ki so dovršili višjo gimnazijo ali višjo realko z zrelostnim izpitom, ali pa kako javno trirazredno višjo trgovsko šolo z dobrim uspehom.

S potrebnimi dokazili opremljene prošnje za zgoraj omenjeno službo je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata najpozneje

do 21. junija t. l.

Zakasnele prošnje se ne bodo vpoštevale.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 7. junija 1900.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je nepozabni brat, osiroma strije, gospod

Franjo Travn

danes ob 1/11. uri zvečer preminol. Pogreb draga ranjega boče v sredo, dné 13. rožnika, ob 6. uri popoldne iz hiše št. 6 na Glincah na pokopališče na Viču.

Nepozabnega ranjega priporočamo v blag spomin in molitev.

Glince, dné 11. rožnika 1900.

(1158)

Žalujoci ostali.

Zahvala.

Vsem, ki so med boleznijo in ob smrti moje iskreno ljubljene soproge, gospé

Franje Šešek

izražali na kakršenkoli način svoje sočutje, darovateljem krasnih vencev, gospodom pevcom za ganljivi žalostinki, ter vsem, ki so dragi rajnici izkazali zadnjo čast, izreka v svojem in imenu svojih otrok in sorodnikov svojo presrečno zahvalo.

Ivan Šešek

(1159)

magistratni svetnik.

Trgovski pomočnik

želi dobiti službo v kakem večjem mestu in v večji trgovini s kolonijalnimi blagom.

Cenjene ponudbe se prosijo pod šifro:

V. D. v Ajdovščini.

(1157-1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane 1. t. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal v Ansee, Ist, Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. s jutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Lince, Budejcevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Corih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Lince, Budejcevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Lipako, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer obojni vlak v Jesenice. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Obojni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. s jutraj obojni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj obojni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne obojni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejcevice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Coriha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne obojni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer obojni vlak z Dunaja, iz Lipakega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejcevice, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Kropo. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Obojni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (4)

Odvetnik dr. Piki v Kozjem

1888

(1156-1)

solicitatorja.

Št. 4627.

Razpis učiteljske službe.

Na štirirazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se razpisuje služba učitelja-voditelja

s 1600 K letne plače, 200 K funkcijske dodelade in z 2/3 doneskom k pokojninskemu zavarovanju.

Postavno opremljene prošnje naj se do 30. junija t. l. dopošljejo podpisaneu vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
dné 1. junija 1900

Spretni

stavbeni mizarji

dobé dobro in stalno službo v mizarški tovarni (2152-2)

Gradec, Neubaugasse 21 D.

Samo gospodje

dobé: 2 zbirke z 120 komadi jako interesantnih momentnih fotografij in senzacionalno novosegno zbirko prekomorskih kuriozitet, obsegajočo 16 barvanih podob, v obliki vizitk. Te 3 zbirke veljajo, ako se denar naprej pošlje, le 1 gld. (tudi v poštini znamkah). Pri povzetju 30 kr. več. Pošilja franko in diskretno **J. Kamm.** Dunaj, II., Obere Donaustasse 7. (957-3)

Prostovoljna prodaja hiše.

V zapuščino **Pavline Mauser** spadajoča, na 9600 kron cenjena

hiša v Ljubljani, Dijaške ulice št. 7

pride iz proste roke na javni dražbi na prodaj

dné 21. junija t. l.

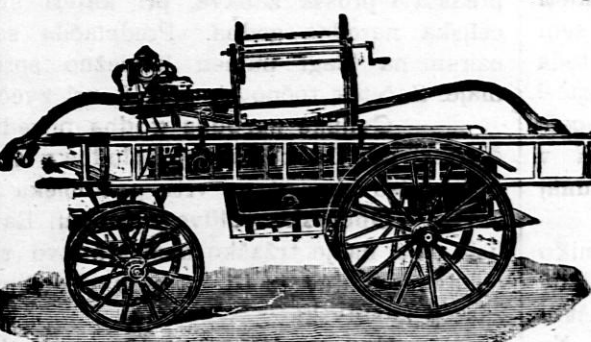
ob 11. uri dopoldne v pisarni g. Ivana Gogola, c. kr. notarja v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 5, kjer se cenilni zapisnik in dražbeni pogoji lahko pregledajo vsaki dan med uradnimi urami.

V Ljubljani, dné 7. junija 1900.

(1151-1)

Prva slovanska

c. kr. priv. tovarna ognjegasnega orodja

kakor: brizgalnic najnovejše konstrukcije, s sesalno in tlačilno odprtino na obeh straneh ter s patentom proti zmizlini, parnih strojev, cevij, čelad in pasov, kmetijskih strojev in peronospera brizgalnic itd.

R. A. Smekal

Czech-Moravsko Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu

priporoča slavnim ognjegasnim društvom, kmetijskim podružnicam ter zasebnikom svojo bogato zalogo. — Cene brez konkurence. — Ugodnosti izvanredne dovoljene. — Uzorci in cenik brezplačno. — Ustmeni pogovori na zahtevo. — Pošiljatve franko na vsak kolodvor.

Z veselošpovanjem

(391-23)

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Trgovca z železnino
Andr. Druškoviča naslednik
Val. Golob
Mestni trg št. 10
založnik zveze avstr. c. kr. državnih uradnikov
priporoča svojo bogato zalogo hišne in kuhinjske oprave.
Zaloga vseh za stavbe potrebnih predmetov, kakor tudi Roman in Portland 24 cementa.
Zaloga nagrobnih križev.

Prej **J. Zor Alojzij Erjavec** J. Zor
črevljarski mojster v Ljubljani, Cevljarske ulice 3.
Po večletni skušnji, kakor tudi po dovršenem strokovnem tečaju v Ljubljani c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja na Dunaju mi je mogoče vstrezati vsem zahtevam svojih p. n. naročnikov. Priporočam se prečastiti duhovščini in sl. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuval. Delo je ceno, pošteno in trpešno. V zalogi so razna mazila, voščila za črno in ružavo obuvalo, ter razne potrebščine za to obrt. 24
Karo se sklanjajo. — Vazirja naročilo naj se pridene vrniti.

MODERCE natančno po životni meri
za vsako starost, za vsaki život in v vsaki faconi
priporoča
HENRIK KENDA v Ljubljani, Glavni trg št. 17.
Skladišče za modno blago, pozamentrije, trakove, šipke, svileno blago, perilo, e a e a e klobuke za dame, tkana in kratka roba na debelo in drobno. a e a e a

Josip Oblak
umetni in galanterijski strugar
Trubarjeve ulice št. 3
izvršuje vsakovrstne v njegovo stroko spadajoče stvari po najnižji ceni. Palice za okna od 50 kr. do 2 gld. 25 kr., kegljiske kroglice 12 cm debele 1 gld. 25 kr., 13 cm debele 1 gld. 60 kr., noge za omare od 3 do 5 kr. — V zalogi ima tudi razne cigarnike in zdravstvene pipe do najfinejše vrste. Popravila od kosti, roga, morskih pen, jantarja, lesa izvršuje po najnižji ceni. 24

Pekarija in slastičarna Jakob Zalaznik
Stari trg št. 21.
Podružnici:
Jurčičev trg 3. Vegove ulice 12.
Tu se dobiva 4krat na dan sveže, ukusno, zdravo in slastno pekarsko pecivo, vseh vrst kruh na vago, prepečenec (Vanille-Zwiebak), kakor tudi
Pržen kruh
hlebci po 10, 15 in 25 kr.
V slastičarnici postrežam z najfinejšim naslednim pecivom in s finimi pristnimi likerji ter z Vermouth-vinom. Posebno opozarjam na fine indijske krole in zavitke s smetano napolnjene. 24